

Den gennemsnitlige udnyttelsesprocent for kvælstof i husdyrgødning for de bedrifter, der har anvendt husdyrgødning, var i henhold til de indsendte oplysninger 54, hvilket er 15 procent point mere end det gennemsnitlige minimumskrav på 39 procent og 9 procent point mere end den opgjorte udnyttelsesprocent i 1993/94. 86 procent af bedrifterne opfyldte kravet til minimumudnyttelsesprocenten, hvilket er 7 procent point mere end i 1993/94.

En nærmere vurdering af de indberettede data for de tilfældigt udvalgte bedrifter tyder imidlertid på, at forbedringen især er sket som følge af en stigning i det opgjorte kvælstofbehov og kun i mindre omfang som følge af reduceret gødningsanvendelse. Der gøres i forbindelse hermed opmærksom på, at den usikkerhed omkring behovsfastsættelsen samt opgørelsen af kvælstofindholdet i husdyrgødningen, der blev fundet i 1993/94, fortsat må antages at være gældende i 1994/95.

Stigningen i opgjort kvælstofbehov er mest markant hos gruppen af harmoniske bedrifter og på planteavlsbedrifter, hvilket sandsynligvis skyldes en udvidelse af arealet med vinterhvede og et fald i arealet med ærter, hvoraf sidstnævnte ikke har noget kvælstofbehov. Kun i grupperne disharmoniske bedrifter og svinebedrifter er der registreret et fald i det opgjorte kvælstofbehov.

Med hensyn til anvendelsen af handelsgødning er der generelt opgivet en reduceret tilførsel undtagen hos planteavlsbedrifterne samt svinebedrifterne. Den opgivne reduktion svarer nogenlunde til det konstaterede fald i salget af handelsgødning.

Med hensyn til tilførsel af husdyrgødning er der for samtlige bedrifter under et indberettet en mindre stigning i tilførslen samt et markant fald i grupperne af disharmoniske bedrifter og svinebedrifter. Faldene modsvares af en stigning på de harmoniske og på planteavlsbedrifterne. Dette kan tages som indikation på en bedre fordeling af husdyrgødningen samt en mindre stigning i den indberettede mængde udbragt kvælstof i husdyrgødning.

Såfremt stigningen i det opgivne kvælstofbehov udelukkende skyldes ændret afgrødesammensætning, de gennemførte justeringer af kvælstofnormerne m.v., er der sket en forbedring af udnyttelsesprocenten på de angivne knap 9 procent point. I det omfang stigningen i det opgivne kvælstofbehov også skyldes andre forhold, som f.eks. usikkerheden ved behovsfastsættelsen, er forbedringen mindre.

Reduktionen i både det angivne kvælstofbehov og gødningsanvendelsen i gruppen af disharmoniske bedrifter indikerer en reel stigning i udnyttelsesprocenten af kvælstof i husdyrgødning på disse bedrifter. Den indberettede stigning er her på 5 procent point.

Beregninger foretaget på basis af ændringerne i afgrødesammensætningen fra 1993/94 til 1994/95, som er opgjort af Danmarks Statistik, og på basis af de kvælstofnormer, som var gældende for 1993/94 viser, at det samlede behov for kvælstof til afgrøderne er øget med ca. 7.000 tons fra 1993/94 til 1994/95. Stigningen i behovet afspejler primært en forøgelse af arealet med vinterhvede på 40.000 ha, og et fald i arealet med ærter og andet bælgssæd, som ikke har noget kvælstofbehov, på knap 30.000 ha. Derudover var der mindre forskydninger i arealfordelingen af andre afgrøder.

Der blev samtidig registreret et fald i handelsgødningsforbruget fra 1993/94 til 1994/95 på 10.000 tons kvælstof, svarende til et fald i handelsgødningsforbruget på ca. 4 kg kvælstof/ha.

Dette betyder samlet set, at husdyrgødningen har erstattet ca. 17.000 tons kvælstof i handelsgødning. Med en årlig produktion af husdyrgødning af lager på ca. 215.000 tons kvælstof skønnes den samlede udnyttelse af husdyrgødningens kvælstofindhold således forøget med ca. 8 procentpoint fra 1993/94 til 1994/95.

I 1994/95 skulle der for første gang indregnes en eftervirkning af husdyrgødningen på 10% af den husdyrgødningsmængde, som blev udbragt året forud, og samtidig skete der en række justeringer af kvælstofnormerne til afgrøderne. Tages der højde for indregning af eftervirkning af husdyrgødning samt justering af kvælstofnormerne blev 1 års udnyttelsen af husdyrgødning i 1994/95 øget med ca. 3 procentpoint i forhold til udnyttelse i 1993/94, der omfattede såvel 1. årsudnyttelsen som en del af eftervirkningen af den tilførte husdyrgødning.

Det er regeringens opfattelse, at der er sket en væsentlig forbedring i udnyttelsen af husdyrgødningens kvælstofindhold fra 1993/94 til 1994/95, og at reglerne om sædskifte- og gødningsplaner begynder at vise effekt. Det er imidlertid fortsat usikkert om størrelsen af de opgjorte kvælstofbehov og størrelsen af kvælstofindholdet i husdyrgødningen svarer til de faktiske forhold. Denne usikkerhed forventes